

KOSTYUMDAGI RANGLAR RITMI

Ergasheva Marziya Ramazonovna

*Buxoro Davlat texnika universiteti “Yengil sanoat mahsulotlari va dizayn” kafedrası
katta o'qituvchisi ergasheva.marziya@inbox.ru*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada kostyumdagi ranglar ritmi, tuzilishi, namunalar, intervallarsiz bir xil ritmlar haqida juda yaxshi ma'lumotlar keltirilgan. Bu ma'lumotlardan talabalar va pedagoglar foydalana olishlari mumkin.*

Kalit so'zlar: *kostyum, ritm, kompozitsiya, dizayner, proporsional, dekorativ.*

“Ritm” - yunon tilidan tarjima qilingan - mutanosiblik, uyg'unlik, xushmuomalalik ma'nolarini bildiradi.

“Ritm” - vaqt yoki makonda mutanosib elementlarning muntazam takrorlanishi yoki almashinishi tabiatida mavjud bo'lgan hodisa hisoblanadi. Ritm tabiatda hamma narsada namoyon bo'ladi. Biz buni tirik organizmlarning nafas olishida, yurak urishida, kristallarning tuzilishida, vaqt harakatida, kun va tunning o'zgarishi, fasllar, to'liqlar harakatida va hokazolarda kuzatishimiz mumkin.

Badiiy asarlarning ritmik tuzilishi ham tabiatda obyektiv mavjud ritmni aks ettiradi. Arxitektura, tasviriy va amaliy san'atda ritm badiiy asar kompozitsiyasini yaratish, uning elementlarining izchilligiga, go'zallik va uyg'unlikka, tasvirning ifodaliligiga, uni idrok etishning ravshanligiga erishishning muhim vositasi hisoblanadi. U yoki bu ritmik tuzilma yordamida san'at asariga turli emotsional bo'yoq beriladi, ma'lum bir emotsional ta'sirga erishiladi.

Amaliy san'atda kashtachilik naqshlari va gazlama naqshlari ma'lum bir maromda qurilgan bo'ladi.

Kostyum kompozitsiyasida ritm shaklning barcha qismlarini bir butunga bog'lash vositalaridan biridir.

Bu yerda ritmik qurilish namunasi o'zini namoyon qilishi mumkin:

Ritm yordamida rassom - dizayner asosiy narsa - g'oyaning ovozi kuchaytiradi. Kostyum shaklida ritmning to'g'ri yechimi butun kompozitsiyani bir butun sifatida tushunishga yordam beradi. Ritm tufayli ko'z ongsiz ravishda kosmosdagi nuqtalarni bog'laydi.

Ritmning eng oddiy ko'rinishi bir xil element yoki teng o'lchamdagi elementlarning teng oraliqlarda takrorlanishidir. Bu oddiy bir xil ritm.

Kompozitsiyaning rivojlanishiga qarab, uni turli yo'llar bilan ifodalash mumkin:

Intervallarsiz bir xil ritmning namoyon bo'lishining oddiy misolini oddiy burmalarning almashinishida, shuningdek, yubkadagi "plitalar" yoki "goffers" kabi kichik burmalarda kuzatish mumkin (1-rasmga qarang). Bu yerda oddiy bir xil ritm vertikal ravishda qurilgan.

Ritmik tashkilotning bir xil konstruksiyasi, lekin gorizontall holda, 2-rasmda ko'rsatilgan. Ko'ylak modelida bir xil o'lchamdagi flounces bir tekisda almashtiriladi.

Xuddi shu oddiy, bir xil ritm 3-rasmda ko'rsatilgan modelning pastki qismini bezab turgan danteldan hosil bo'lgan taroqlar bilan ifodalanadi.

Ritm tugmalar yoki halqalarning joylashishida namoyon bo'ladi (4-rasmga qarang)

Elementlarning interval bilan oddiy bir xil almashinishiga misol

5-rasmda ko'rsatilgan. Ko'ylakdagi kamarlar oddiy bir xil ritmda, lekin boshqa

konstruksiyada - bir-biriga yaqin emas, balki bo'shliqlar bilan - asosiy shaklning elementlari bilan bir xilda almashinadigan intervallar bilan joylashtirilgan.

Yuqorida ko'rib chiqilgan misollar bu xususiyatni ko'rsatadi: teng oraliqlarda birin-ketin keladigan o'lchamdagi yoki bir xil elementlar oddiy metrik qatorda joylashgan.

Ushbu turdagi ritm uning kiyim tarkibidagi eng oddiy ko'rinishlaridan biridir, uni qo'llash maxsus mutanosiblik hissini talab qiladi, chunki u ko'pincha bir xillik va monotonlik tuyg'usiga olib keladi.

Ritmik tashkilotda faqat bitta o'lchamdan foydalanish kamdan-kam uchraydigan hodisadir. Ko'pincha turli o'lchamdagi elementlarning ritmik kombinatsiyasini ko'rish mumkin. Elementning o'zi yoki elementlar orasidagi intervalning kattalashishi yoki kamayishi proporsional-ketma-ket ritmni tavsiflaydi. Bu ritm elementlar yoki intervallarning asta-sekin proporsional ortishi yoki kamayishi bilan ritmik ketma-ketlikda namoyon bo'ladi.

Shunday qilib, 6-fotosuratda yonboshli ko'ylak modeli ko'rsatilgan. Ushbu modelni qurishda kompozitsiya elementlarining mahsulotning pastki qismiga (kichikroqdan kattaroq o'lchamga) proporsional o'sishi ko'rinadi. Har bir keyingi dekorativ tafsilot avvalgisidan kattaroqdir va bir vaqtning o'zida joylashtirish oralig'i ortadi.

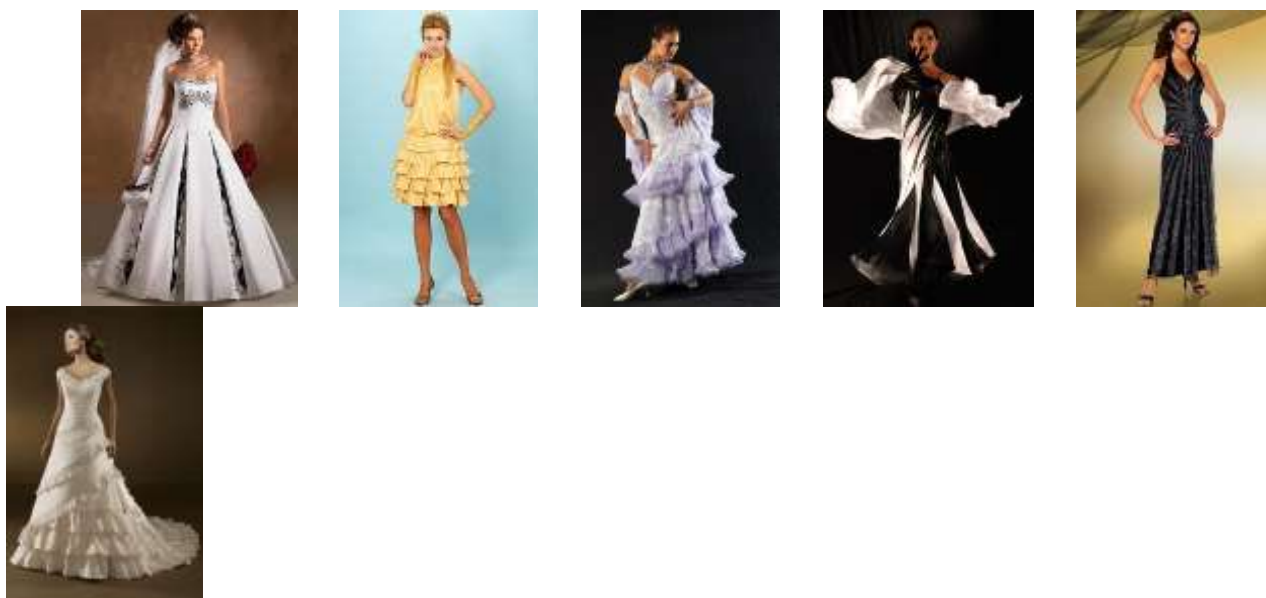

Uning yonida joylashgan liboslar modelida mahsulot yuzasida ularning perimetri bir vaqtning o'zida ortishi bilan dekorativ elementlar orasidagi intervallarning ortishi kuzatiladi.

Va 7-rasmda proportsional-ketma-ket ritm etak qismlarini qurishda namoyon bo'ladi - keyingi qismlarning har biri bir vaqtning o'zida matodagi hujayra hajmining oshishi bilan kattalashadi.

Elementlar yoki intervallarning mutanosib ravishda ortishi yoki kamayishining bir xil namunasi boshqa ritmik tashkilotda - progressiv ritmik seriyada ham namoyon bo'lishi mumkin. Progressiv ritmik qator arifmetik yoki geometrik progressiya naqshlariga asoslanadi.

Kostyumning elementlari vertikal (8-rasm), gorizontal (9-rasm), spiral (10-rasm), nurli (11-rasm), radial (12-rasm) va estrodiol yo'nalishlarda (13-rasm) ritmik tarzda tashkil etilishi mumkin.

Qurilish ritmiga turli xil simmetriya elementlari yordamida erishish mumkin:

Ammo ritmning alohida holati bo'lgan simmetriyadan farqli o'laroq, ritmik qurilish takrorlangan motivlarning mutlaqo bir xilligini talab qilmaydi.

Eksenel ritm cho'ntaklar, manjetlar yoki qopqoqlarni joylashtirishda namoyon bo'ladi. Tugatish tikuvlarini, dekoratsiyani, rangni, teksturali qo'shimchalarni taqsimlash tartibi ham eksenel o'lchovlarga tegishli bo'lishi mumkin. Shunday qilib, cho'ntaklar, qoida tariqasida, tananing eksenel chizig'idan bir xil masofada joylashgan. Xuddi shu tartib vertikal tikuvlar uchun.

Rang ritmi badiiy va obrazli mazmun yaratishda kostyum kompozitsiyasining faol vositasidir. Ushbu vositaning barcha jihatlaridan foydalanish mas'uliyatli vazifadir. Va moda dizaynerining roli rangni kompozitsiya vositasi sifatida to'g'ri ishlashdir. Bu rang ritmiga ham, rangning xususiyatlariga ham tegishli, bu modelni va undagi rasmni idrok etishga ta'sir qiluvchi psixologik xususiyatlar bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Rangni ritmik tashkil etishning odatiy misoli chiziqli yoki nuqtali matolardir (14 va 15-rasmlar).

O'zaro bog'langan va bir-biriga bo'ysunadigan bir nechta turli xil ritm turlari bir vaqtning o'zida bitta kompozitsiyada birlashtirilishi mumkin.

Xalq kashtachilik naqshlarida turli ritm turlarining uyg'un birikmalari kuzatiladi.

Kostyum kompozitsiyasini tashkil qilishda ritmdan foydalanganda, keraksiz "bezatish" bilan haddan tashqari berilmaslik juda muhimdir. Kostyumlarni modellashtirish amaliyotida ko'z ko'pincha yagona va hali ham juda aniq "baholash" vositasidir. Professional kompozitsiya hissi, bu holda ritm hissi ham kichik ahamiyatga ega.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ergasheva M.R. - Kostyum kompozitsiyasi va tarixi. Darslik. Buxoro, Durdona. 2021 y.
2. Atayeva, F. (2022). KIYIMLARGA NAMLAB-ISITIB ISHLOV BERISHDA SHAKLNI SAQLASH XUSUSIYATINI YAXSHILASH MAQSADIDA ZAMONAVIY PRESSLARNING ISHCHI ORGANLARI KONSTRUKSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH. Science and innovation, 1(A5), 221-225.
3. Saidova Kh.Kh., Djalolova D.F., Ergasheva M.R. Promotion of practical trainings for the development of the creative abilities of students in special subjects using foreign methods of foreign education method / European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Европа, Vol. 8 No. 11, 2020. – PP. 73–79. www.idpublications.org.
4. F. Atayeva (2022). KIYIMLARGA NAMLAB-ISITIB ISHLOV BERISHDA SHAKLNI SAQLASH XUSUSIYATINI YAXSHILASH MAQSADIDA ZAMONAVIY PRESSLARNING ISHCHI ORGANLARI KONSTRUKSIYASINI

TAKOMILLASHTIRISH. Science and innovation, 1 (A5), 221-225. doi: 10.5281/zenodo.7050207

5. Saidova Kh.Kh., Kuliyeva D.R., Djalolova D.F. "Cluster" Theory and Its Peculiarities in Increasing the Competitiveness of the Economy/ The American Journal of Interdisciplinary Innovations and Research USA, Volume 2, Issue 9, 2020. –PP. 51–54. www.usajournalshub.com

6. Allaberganovna, A. F. (2022). KIYIMLARGA NAMLAB-ISITIB ISHLOV BERISHDA SHAKLNI SAQLASH XUSUSIYATINI YAXSHILASH MAQSADIDA ZAMONAVIY PRESSLARNING ISHCHI ORGANLARI KONSTRUKSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH. Scientific Impulse, 1(2), 117-122.

7. Atayeva Farangiz Allaberganovna. (2023). KIYIM ESKIZLARINI CHIZISH (VINTAGE USLUBI). SO'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI RESPUBLIKA ILMIY-USLUBIY JURNALI, 6(4), 228–331. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7829730>

8. Allaberganovna, A. F. (2022). Improvement of the Design of Working Bodies of Modern Presses to Increase Shape-Saving Characteristics During Moisture-Heat Treatment of Clothes. Miasto Przyszłości, 28, 17-19.

9. Allaberganovna, Atayeva Farangiz. "Improvement of the Design of Working Bodies of Modern Presses to Increase Shape-Saving Characteristics During Moisture-Heat Treatment of Clothes." Miasto Przyszłości 28 (2022): 17-19.

10. Allaberganovna, A. F. . (2022). Improvement of the Design of Working Bodies of Modern Presses to Increase Shape-Saving Characteristics During Moisture-Heat Treatment of Clothes. Miasto Przyszłości, 28, 17–19. Retrieved from <http://miastoprzyszlosci.com.pl/index.php/mp/article/view/549>

11. F. Atayeva (2023). TEACHING STUDENTS TO THE STAGES OF CLOTHING SKETCHING. Science and innovation, 2 (B1), 187-191. doi: 10.5281/zenodo.7550705

12. Atayeva, F. (2023). TEACHING STUDENTS TO THE STAGES OF CLOTHING SKETCHING. Science and innovation, 2(B1), 187-191.

13. Atayeva Farangiz Allaberganovna. (2022). IMPROVEMENT OF THE DESIGN OF WORKING BODIES OF MODERN PRESSES TO INCREASE SHAPE-SAVING CHARACTERISTICS DURING MOISTURE-HEAT TREATMENT OF CLOTHES. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7050207>

14. Allaberganovna, A. F. . (2023). Pedagogical Approach in Explaining the Steps of Drawing Clothing Sketches to Students. Best Journal of Innovation in Science, Research and Development, 2(2), 69–73. Retrieved from <http://www.bjisrd.com/index.php/bjisrd/article/view/57>